

Педагогічна майстерність як система професійно-мистецьких компетентностей : Збірник матеріалів ІХ педагогічно-мистецьких читань пам'яті професора О. П. Рудницької. / Гол.ред. І. А. Зязюн. – Чернівці : Зелена Буковина, 2011. – Вип. 3 (7). – С. 291-294.

УДК 371.134:792.

*О.О. Шиліна,
м. Херсон*

АНОТАЦІЯ ЯК МЕТОДИЧНИЙ ПРИЙОМ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-ХОРЕОГРАФІВ

Постановка проблеми. В процесі формування основ професіоналізму у майбутніх вчителів хореографічних дисциплін однією з форм організації навчального процесу є самостійна робота. Самостійна робота студента -важлива складова у підготовці висококваліфікованого фахівця, конкурентоспроможного на ринку праці, здатного до компетентної професійної діяльності на рівні світових стандартів. Саме тому, є нагальна необхідність в пошуках нових, більш ефективних, методичних прийомів її організації.

Аналіз досліджень та публікацій. Досліджуючи проблему пошуку нових методичних прийомів організації самостійної роботи студентів ми звернулись до робіт в області лінгвістики (Науменко Є. Е.), іноземної мови (Горелова А. В., Бочкарьова Н. Ю.), інформатики та бібліографоведення (Яцевич Н. А.). На основі аналізу та синтезу опрацьованої інформації нами розроблені основні положення анотування фахових текстів для студентів-хореографів, що відповідає **меті нашої статті.**

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі організації самостійної роботи студентів-хореографів основним методичним прийомом опанування теоретичним матеріалом є реферативна робота.

Реферат – це семантично адекватний виклад основного змісту первинного документа, що відрізняється економною знаковою оформленістю, постійністю

лінгвістичних і структурних характеристик і призначене для виконання будь-яких інформаційно-комунікативних функцій в системі наукової комунікації. Тобто, рефератом називають текст, що передає основну інформацію оригіналу в згорнутому вигляді і створений в результаті її смислової переробки.

Реферуванням є інтелектуальний творчий процес, що включає осмислення, аналітико-синтетичне перетворення інформації і створення нового документа, що містить специфічну мовностилістичну форму і виконує свої основні функції (інформативну, пошукову, індикативну, довідкову, сигнальну, адресу, комунікативну).

Проведені нами дослідження показали, що студенти вульгаризують зміст, цільові установки та способи викладу інформації в рефераті. Вони не мають навиків компресії змістовної і мовної сторони першоджерела на основі його глобального розуміння і аранжування матеріалу дослідження. Саме тому, замість екстрагування (референт виділяє речення, які потім повністю або з незначним перефразовуванням переносяться в реферат-екстракт), перефразовування (опущення значної частини відомостей оригінала і перебудову його смислової і синтаксичної структури), інтерпретації (вміст першоджерела розкриватися на основі узагальненого уявлення про нього) студенти переписують авторські частини тексту, не осмислюючи, не аналізуючи і не синтезуючи його, що не дає їм змоги самостійно зробити певні висновки і вивести для себе предмет новизни інформації.

Саме тому, ми пропонуємо в практику самостійної роботи студентів-хореографів 1 курсу та 1 семестру 2 курсу впровадити таку форму опанування теоретичними знаннями як анотування.

За визначеннями словників анотація - це викладення, огляд, передача змісту книги, узагальнення, висновки, підведення підсумків [3, 38]; стисла характеристика ідейної спрямованості, змісту, призначення книги, статті, рукопису [1, 31]; лаконічний, скорочений виклад змісту книги з критичною оцінкою її, відгуком на неї; стисла характеристика матеріалу, що включає інформацію про розглянуті питання [4, 36]. Таким чином, анотація текстів це стисла характеристика змісту,

ідейної спрямованості, поглядів авторів першоджерел їх аналіз, відповідні висновки та критична оцінка прочитаного.

На перший погляд ці дві форми мають однакові принцип викладення матеріалу та зміст своєї структури. Але, здійснюючи компресію першоджерела, анотація і реферат роблять це принципово різними способами. Для кожного з них характерна певна ступінь стислості інформації на основі її попереднього аналізу. Також анотація не допускає цитування, використання змістовних частин оригіналу, основний зміст першоджерела передається «своїми словами» з використанням мовних оціночних кліше (яких немає в реферуванні). Анотація, як правило, складається з простих речень.

В самостійній роботі студентів хореографічних відділень ми пропонуємо використання розвернутої вільно-оцінювальної анотації, що сигналізує про наявність нової для студентів інформації в першоджерелах, містить елементи її критики та оцінки.

Така анотація має наступну структуру:

Вступна частина - бібліографічний опис тексту (автор, назва, вихідні данні);

Основна частина - послідовний перелік основних викладених питань;

Заключна частина - характеристика та оцінка викладеного матеріалу, визначення адресата (в якій області і ким може використовуватись дана інформація).

Головними критеріями мови анотації є точність і конкретність. В ній не повинно бути нічого зайвого, повторювання фактів. Якщо в тексті присутні маловідомі терміни їм необхідно дати визначення. В мові анотації широко використовуються мовні кліше. А саме:

В книзі досліджується ...

Показано ...

Велике місце в роботі займає аналіз ... В монографії дається характеристика ...

Дослідження ведеться за допомогою висвітлення таких проблем ...

В книзі аналізується ...

Головна увага приділяється ...

Використовуючи ..., автор викладає ...

Відмічається, що ...

Підкреслюється, що ...

В книзі дається ...

Розкривається ...

Описується ...

Особливу увагу приділяють питанням ...

В роботі знайшли відображення розробки проблеми питання ...

Показується творчий характер ...

Встановлюються критерії ...

В тексті на основі аналізу ... встановлено ...

Констатується, що ...

Говориться про ...

В заключній частині аналізуються ... [2, 77 - 78] В тексті виділяється ... Автор досліджує (аналізує, класифікує)... В тексті автор пропонує ... і т. д.

Під час написання анотації студент-хореограф може допустити наступні помилки:

повторення заголовку тексту без необхідних уточнень; не дотримання єдності професійних термінів і скорочень; використання складних синтаксичних конструкцій речень; часте повторення родового відмінника;

безконтрольне вживання займенників «цей, той», які заважають правильно зрозуміти зміст тексту.

Відповідно до вище зазначеного, ми пропонуємо наступну технологію складання анотації: 1) складання бібліографічного описання тексту; 2) аналіз тексту першоджерела; 3) синтез первинного тексту; 4) складання, редагування змісту анотації; 5) запис і оформлення анотації.

Оскільки анотація, як методичний прийом організації самостійної роботи майбутніх учителів хореографії принципово новий, є необхідність в розробці алгоритму навчання анотуванню. Фахівці в області лінгвістики та іноземної мови пропонують їх велику кількість. Так, на основі їх доробок, ми розробили наступний алгоритм, який відповідає саме нашому фаху.

1. Прочитайте текст з метою отримання загального уявлення про зміст першоджерела.

2. Виокремте абзаци, що містять конкретну інформацію з теми першоджерела.

3. Скоротіть малоістотну інформацію в цих абзацах по кожному пункту.

4. Напишіть узагальнену основу першоджерела «своїми словами», використовуючи мовні кліше.

5. Підведіть підсумки. Напишіть ступінь новизни даної інформації, її значення для опанування фаховими знаннями та ваше відношення до окремих тлумачень фактів, подій тощо.

Висновки. Використання такого методичного прийому ставить перед студентами-хореографами нову мету самостійної роботи. А саме, виокремлення інформації з першоджерел з наступним її осмисленням, аналізом, синтезом і фіксацією у вигляді власної оцінки фактів, подій, проблемних питань, що висвітлюються в оригіналі. Також, анотування дає можливість поєднання мистецької та гуманітарної освіти.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Адамчик В. В. Новый словарь иностранных слов / В. В. Адамчик. – М.: АСТ, 2009. – 1152 с.

2. Культура устной и письменной речи делового человека: Справочник [под ред. Бочкарёва Н. Ю.]. – М.: Флинта, 1997. – 103 с.

3. Лепинг Е. И., Филичева Н. И. Большой немецко-русский словарь / Е. И. Лепинг, Н. И. Филичева. – М.: Русский язык, 2004. – 1805 с.

4. Фролова Н. А. Реферирование и аннотирование текстов по специальности (на материале немецкого языка) / Н. А. Фролова. – Волгоград, ВолгГТУ, 2006. – 82 с.